

VY_32_INOVACE_18_ ROZVÍJEJÍCÍ VĚTNÉ ČLENY_20

Autor: Kateřina Kantová

Škola: Základní škola Slušovice, okres Zlín, příspěvková organizace

Název projektu: Zkvalitnění ICT ve slušovské škole

Číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.2400

Anotace

Materiál (DUM – digitální učební materiál) je určen pro práci na interaktivní tabuli, do předmětu JAZYK ČESKÝ pro 7. ročník základních škol. Je součástí tematického okruhu Jazyková výchova – 7. ročník: nauka o významu slov, tvoření slov, tvarosloví, skladba, pravopis.

Materiál je určený pro vyvozování nového učiva.

Materiál doplňuje učebnici: Krausová Z., Teršová R.: Český jazyk, učebnice pro základní školy a víceletá gymnázia, Fraus, Plzeň, 2004.

Mezi rozvíjející větné členy patří:

- **PŘEDMĚT (Pt)**
- **PŘÍSLÓVEČNÉ URČENÍ (Pu)**
- **PŘÍVLÁSTEK (Pk)**
- **DOPLŇEK (D)**

PŘEDMĚT

- závisí nejčastěji na slovese
- vyjadřuje **osobu, zvíře** nebo **věc**, kterých se slovesný děj týká
- např. Marek spustil počítač.
Vítal se s kamarády.
Strýček nás navštívil.

Slova použijte ve větách jako předměty a určete jejich pád:

- tetu
- stůl
- o příteli
- mi
- nápoje
- okna
- písemnou práci
- knihu

Řešení:

- tetu: Pozval jsem tetu na návštěvu (4. pád)
- stůl: Tatínek se udeřil o stůl. (4. pád)
- o příteli: Na schůzi se mluvilo o příteli naší rodiny. (6. pád)
- mi: Dones mi úkol. (3. pád)
- nápoje: Mám ráda ovocné nápoje. (4. pád)
- okna: Otevřel jsem všechna okna. (4. pád)
- písemnou práci: Často píšeme krátkou písemnou práci. (4. pád)
- knihu: Momentálně čtu velmi zábavnou knihu. (4. pád)

PŘÍSLOVEČNÉ URČENÍ

- závisí na slovese (přídavném jméně, příslovci)
- vyjadřuje různé okolnosti a vztahy, kterými blíže určuje význam řídícího členu

Vyjadřuje:

- MÍSTO

KDE, KDY,
KAM, ODKUD?

Přišli z výletu.

- ČAS

KDY, ODKDY,
JAK DLOUHO?

Brzy budu hotov.

- ZPŮSOB

JAK? JAKOU
MĚROU?

Práce šla rychle.

Vyhledejte ve větách příslovečné určení a určete jejich druh:

Na jaře většinou lidé řídí odvážněji.
V rybníce jsme pozorovali hejna ryb.
Vrátná se na nás překvapivě dívala naštvaně. V řadě zákazníků jsme postupovali rychlým tempem. Ráno jsme si u snídani vysvětlili všechny neshody.
Sestra se na podzim přihlásila do kurzu horolezectví.

Řešení:

Na jaře (PUČ) většinou (PUZ) lidé řídí odvážněji (PUZ). V rybníce (PUM) jsme pozorovali hejna ryb. Vrátná se na nás překvapivě (PUZ) dívala naštvaně (PUZ). V řadě (PUM) zákazníků jsme postupovali rychlým tempem (PUZ). Ráno (PUČ) jsme si u snídane (PUM) vysvětlili všechny neshody. Sestra se na podzim (PUČ) přihlásila do kurzu (PUM) horolezectví.

PŘÍVLASTEK

- závisí na podstatném jméně
- blíže určuje jeho význam

**JAKÝ,
KTERÝ,
ČÍ?**

Druhy přívlastků:

shoduje se s řídicím členem
v **PÁDĚ, ČÍSLE a RODĚ**
stojí PŘED řídicím jménem

např. mohutné stromy, naše škola, první
princ

NEshoduje se s řídícím členem

stojí ZA řídícím jménem

např. krajina bez vody, jízda na saních,
průchod lesem, závodník z Čech,
cesta pěšky

Podtrhněte přívlastky a určete shodné / neshodné:

- **Koupil si nový telefon.**
- **Dávám přednost stolnímu tenisu.**
- **Vidíme vrchol hory.**
- **To je kamarádka z Brna.**
- **Stěhoval se do krásného bytu.**
- **Na zemi leží miska psa.**
- **Dívali jsme se na břeh řeky.**
- **Na stole ležela kniha s deskami.**

Řešení:

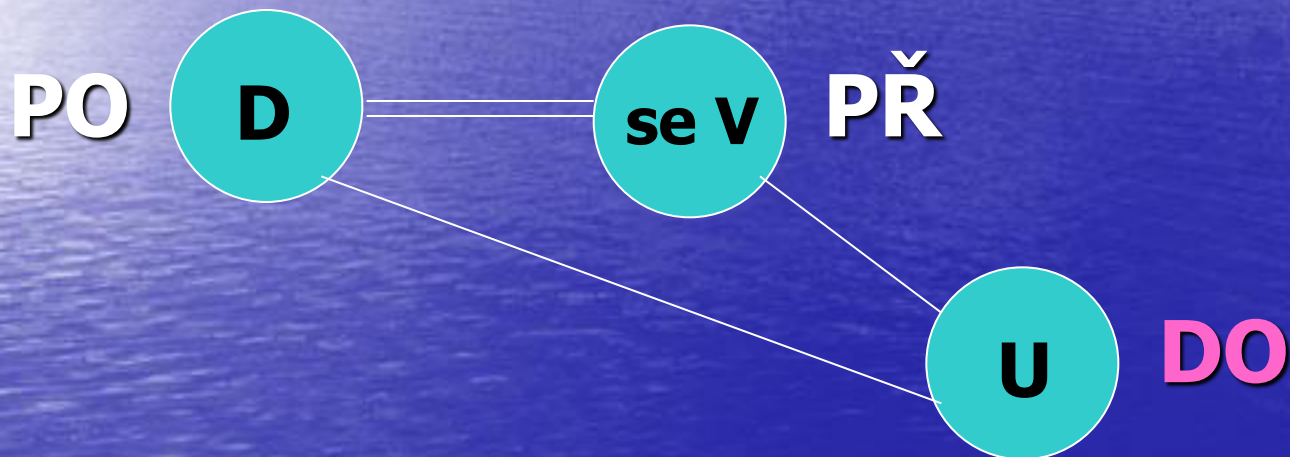
- Koupil si nový telefon. PKS
- Dávám přednost stolnímu tenisu. PKS
- Vidíme vrchol hory. PKN
- To je kamarádka z Brna. PKN
- Stěhoval se do krásného bytu. PKS
- Na zemi leží miska psa. PKN
- Dívali jsme se na břeh řeky. PKN
- Na stole ležela kniha s deskami. PKN

DOPLNĚK

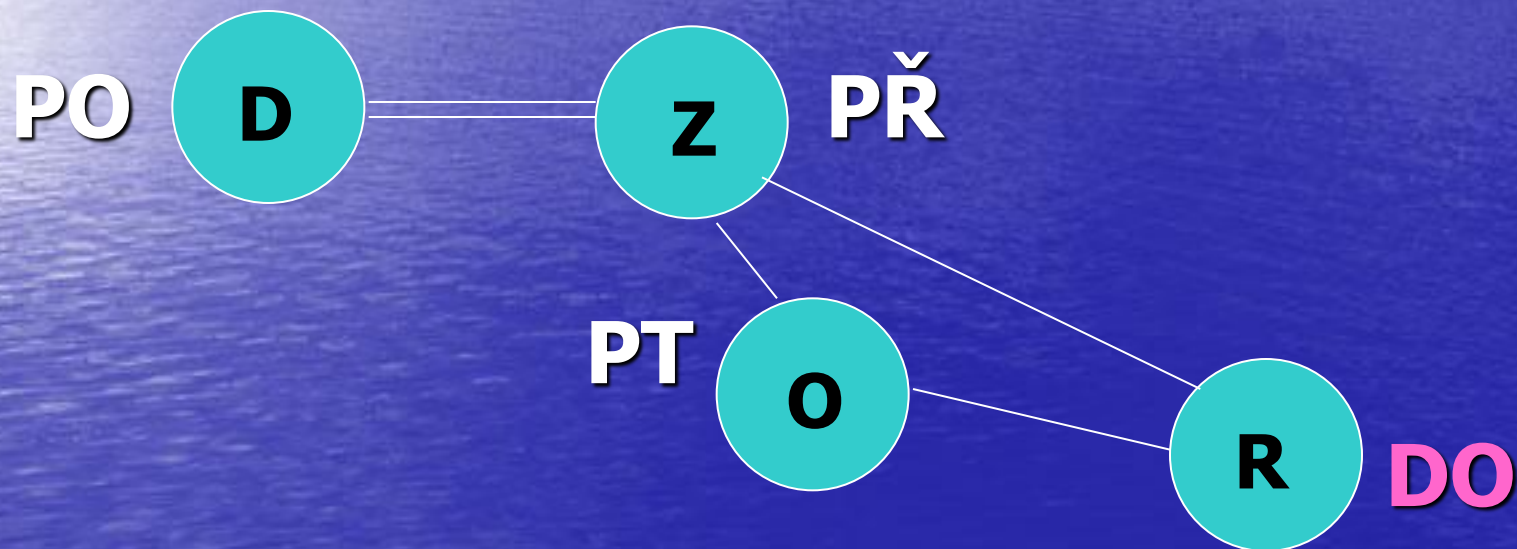
- závisí na slovese, ale zároveň se vztahuje ke jménu
- vyjadřuje **vlastnost, kterou má toto jméno za jistého děje**

Například:

Děti se vrátily unavené. (DOPLNĚK)

David zastihl otce **rozzlobeného**.(DOPLNĚK)

Použijte tyto výrazy ve větách jako doplňky:

- **za krále**
- **vyčerpaný**
- **vůdcem**
- **samotnou**
- **zavřená**
- **unaven**
- **zedníkem**
- **poletovat**

Řešení:

- **za krále:** Zvolili ho Václava za krále.
- **vyčerpaný:** Pes běžel vyčerpaný.
- **vůdcem:** Petra zvolili vůdcem.
- **samotnou:** Nechali ji v domě samotnou.
- **zavřená:** Okna zůstala zavřená.
- **unaven:** Chlapec přijel velmi unaven.
- **zedníkem:** Vyučil se zedníkem.
- **poletovat:** Viděl vránu poletovat.

Zdroje:

- <http://office.microsoft.com>